

Denne søgbare PDF-fil er downloadet fra min personlige hjemmeside www.ronlev.dk.

Det er tilladt at dele PDF-filen med andre, da der ikke er ophavsret til titlen.

Besøg www.ronlev.dk. Måske er der andre af mine flere tusinde artikler og scannede bøger, der har interesse.

Mange venlige hilsener

Claus Rønlev

Danske Samlinger

for

Historie, Topografi, Personal- og Literaturhistorie.

Udgivne af

Chr. Bruun,

Bibliothekar ved det store kongelige
Bibliothek.

O. Nielsen,

Dr. phil., Arkivar ved Kjøbenhavns
Raadstue-Arkiv.

og

S. Birket Smith,

konst. Bibliothekar ved H. M. Kongens Haandbibliothek.

Anden Række. Sjette Bind.

Kjøbenhavn 1877—79.

Gyldendalske Boghandels Forlag (F. Hegel & Søn).

Trykt hos J. Jørgensen & Co.

Syv Breve fra Kong Frederik den 6.,
skrevne paa Rejser i Jylland
1832 og 1836.

(Meddelte efter de egenhændige Originaler af P. G. Thorsen.)

Disse Breve findes i Universitets-Bibliotheket iblandt adskillige Papirer, som ere komne dertil efter Gehejme-Conferensraad Dankwart, og imellem dem forefindes ogsaa noget, der hidrører fra den tidligere afdøde Statsminister Krabbe-Carisius. Da jeg efter Modtagelsen vilde gjøre mig lidt bekendt med disse forskelligartede skrevne Sager, stødte jeg paa disse Kongebreve, navnlig det af 21. Juni 1832. Kongens Ytring om, hvordan Kornet stod, Bondens Velstand osv., glædede mig saa meget, saa jeg strax tænkte, at dette Brev — tilligemed de andre jydskes Breve fra ham — burde offentliggjøres. Nogle Aar tidligere havde Kongen begyndt med sine Rundrejser i Jylland, og først vistnok 1824. I Juni dette Aar var han i Vestjylland, hvor der dengang i umindelige Tider ingen Konge havde været, — jeg erindrer fra Varde, hvilken Glæde det saa sjældne Kongebesøg der vakte, og hvorledes vi bleve sendte ud for at samle blomstrende Væxter i Engene og paa Markerne til at pynte op med. Kong Frederik den 6. var siden i det mindste to Gange i denne Del af Jylland. Disse syv Breve ere (vistnok) alle skrevne til Statsministeren Krabbe-Carisius, Chef for det udenrigske Departement. De frembyde forskellig Interesse, — man vil ved at læse dem lægge Mærke til Kongens menneskekjærlige Sindelag, ligesom man ogsaa vil finde en større Opmærksomhed for de løbende Begivenheder i Ud-

landet, end man maaske ellers vilde være tilbøjlig til at tro. — (Nogle Anmærkninger ere tilføjede nedenunder. Paa adskillige Steder er Læsningen noget vanskelig).

1.

Kl. 5 reiste jeg med min Datter¹⁾ fra Kjøbenhavn, ved Svinge²⁾ blev vore Heste trætte af den stærke Heede, og den umaadelige Støv, hvilket sinkede os meget, imidlertid vare vi ombord Kl. 1¹/₄, og ankom til Kyeholmen³⁾ Kl. 5, besaa denne herlige Indretning, til Kl. 6 fortsatte Reisen til Aarhus hvor vi ankom i Gaar Aftes Kl. 9¹/₂. Vi have havt meget got Veyer, og min Datter, som ellers ofte er syg paa Vandet var det denne Gang aldeles ei.

Her fandt jeg min øvrige Familie⁴⁾ meget vel, her gave Borgerne et Fakkeltog med en smuk Sang.⁵⁾

Fra den svenske Officer har jeg endnu intet hørt, men alt er ordnet for dem forsaavidt som Omstændighederne tillode det.

Jeg ønsker at De maa leve vel, og fornøjet

Aarhuus
den 6 Juni
1832.

Deres altiid hengivne
Frederik.

2.

I Gaar kom den svenske Capitain Silberskiold han har i Dag været ude og seet de Holstenske Lansenerer, og Fyen Dragoner, og Artilleriet han er meget artig og beleven. Han spiser daglig ved mit Taffel, og rider ud med mig Paa flere Steder i Holsten har Choleraen viist sig, bedrøvelig at

1) Prinsesse Vilhelmine Marie.

2) Der menes Svinninge ved Landevejen midt imellem Holbæk og Kallundborg.

3) En stor Karantæne-Indretning, for Skibe i Almindelighed, oprettedes her paa Grund af Koleraens Fremtrængen 1831.

4) Den øvrige Familie her var Prinds Frederik Ferdinand, som var Chef for det daværende 3 Dragonregiment, der laa i Aarhus), og Prinsesse Caroline.

5) Den nævnte Sang findes (uden Navn) meddelt i Aarhus Avis for 7 Juni; Kongens Dom — en saadan af æsthetisk Natur er fra den Side en Sjældenhed — vil man ikke kunne underkjennde.

dette er skeet i Pinneberg Landdrosti, hvad Larmen og Angsten vil fremme (sic).

Aarhuus den 8 Juni
1832.

Deres hengivne
Frederik

3.

Jeg takker Dem meget for Deres Breve af 9 og 11 Juni. I Gaar kom Lieutenant Dahl, han lader til at være en artig Mand, han har i Dag bivaanet et Cavalleri Maneuver.

Det mig tilstillede Brev som hermed følger tilbage behøver ei at besvares førend ved min Hjemkomst.

Min Svigersøn Printz ¹⁾ kom i Søndags Aftes med Fregatten Havfruen vi gik ham i Møde med Dampskiibet og tog ham omborde og bragte ham i Land Kl. 9¹/₂ om Aftenen han commanderer nu Artilleri Brigade.

Jeg beklager Urolighederne i Frankerig, men endnu mere de i Tyskland dersom ikke alvorlige og haarde Midler anvendes for at nedtrykke denne insurrections Aand som er det samme i Tyskland som i Frankrig og intet vil kunne tilbageholde denne Strøm. Disse Lande maa besættes hvor Uordener ere og de skyldige Straffes inden det griber videre om sig.

Det er beklagelig at Choleraen er i Holsteen Man maa ansee dette som enhver anden Ulykke, men der er intet at gjøre derved uden at hjælpe Menneskene, og haabe at den er mildere end denne Sygdom var i Begyndelsen.

Aarhuus
den 12 Juni
1832.

Deres altid hengivne
Frederik.

4.

Deres Brev af 12 Juni modtog jeg i Gaar. Uroen i Europa er skrækkelig gid Menneskene Engang vilde berolige sig. Man har ingen anden Tanke end blot en Tingenes Orden.

Hvorledes det tilsidst vil løbe af i Frankerig er en Gaade, kan skee vil et nyt Ministerium vælge en Konge, for derved at forene alle Partier.

¹⁾ Prinds Frederik Carl Christian blev, som bekendt, 1. Novbr. 1828 formælet med Prinsesse Vilhelmine.

Men vigtigt var det at alt maatte være nogenlunde ordnet i Tyskland thi opstaaer en Krig i det Øjeblik er det vanskeligt at styre Demagogerne thi disse ville i førstningen forraade deres egne Regjeringer til de franske og siden ville de høste Frugterne af den Nedrighed.

I Dag har jeg endt Maneuvren og det er lykkedes meget got.

De svenske afgaa i Morgen og følge med min Datter og Svigersøn P. Ferdinand paa Dampskiibet til Callunborg.

Veiret har paa et par Regn Dage været (sic) vi have faa syge og blot 2 Mand der ere blevne ubetydelig beskadigede.

Som jeg skriver Dem have vi et meget stærkt Tordenveyer.

Aarhuus
den 15 Juni
1832.

Deres hengivne
Frederik.

5.

Jeg takker Dem meget for de mig tilstillede Efterretninger, og finder at det er meget heldigt paa den Maade. Oprøret er endt i Paris. Men naar man tænker sig at Skoeler som ere sammensatte af Mennesker der endnu ei have den manlige Alder, kunde gjøre Oprør, og det af en saadan Betydenhed saa maa den Stat staa paa svage Fødder hvor slikt er tænkeligt.

Min Reise er gaaet meget heldig. Det er en Glæde hvor Kornet staaer got, overalt, og Bonden tiltager i Velstand. Naar jeg untager Byen Nibe hvor Sildefiskeriet aldeles i de sidste Aar er slaaet Feil, de kunde fiske En 100,000 Tønder Sild, nu knap nogle 1000 Tønder hvilket gjør en stor Fattigdom i denne Egn.

Choleraen tager ikke til i Holsteen, i Slesvig er blot Een død, hvormed det hele synes at være endt.

Aalborg
den 21 Juni
1852.

Deres hengivne
Frederik

6.

Da jeg med forrige Post formedelst sammes sildige Ankomst, og tiidlige Afgang ikke fik Leilighed til at skrive: saa fatter jeg Pennen for at besvare Deres Brev af 11 dennes.

Jeg frygter at Printz Piniatelli vil komme, uagtet hvad der er skeet for at forhindre det; thi baade han og Konen ønsker det.

Jeg beder Dem at takke Koss ¹⁾ for hans Opmærksomhed, for de unge reisende, Dannemand ²⁾, og Gyldenstjerne Sehestedt, jeg tror denne Reise kan blive dem nyttig. At ingen Intervention fra Frankrigs Side skeer i Spanien havde jeg altid ventet.

Historien med Lord Norton og denne Proces er afskyelig.

Angaaende det Bornholmske Skiib som er bleven i Stokholm Confiskeret med videre, da er jeg forvisset, at vi faa den Ret som er mulig da dette er uhørt.

I mod Baron Sælbyes Excursioner (sic) da er der intet kan invendes derimod.

At Dankwart ³⁾ skaaner for Arbeide under hans Brønne Kuur er høist fornødent, og gjør jeg de beste Ønsker, for at det maa bekomme ham got.

Aarhuus
den 14 Juni
1836.

Deres altid hengivne
Frederik

7.

Min kiere Statsminister Krabbe! Jeg finder at Grev Moltke ⁴⁾ har handlet meget rigtig i at forlange Tiltale mod denne Pascilant. Imidlertid vil jeg haabe at hvad den Bornholmske Skiipper angaaer vi faae Ret hos den svenske Regjering. Svaret som Løvenskjold har givet i Anledning af det Minde man vil opføre i Anledning af den 17 May 1814, da finder jeg samme meget passende.

¹⁾ Kammerherre Koss var dengang Legations-Sekretær ved det danske Gesandtskab i Paris.

²⁾ Her synes snarest at være skrevet Dannemænd, men der var jo dengang kun en ung Mand af Navnet, da den yngre, Valdemar, døde — saavidt erindres — 6. Marts 1834. (Den sædvanlige Bekjendtgjørelse om Dødsfald meddeltes vistnok ikke)

³⁾ D. var dengang Geh.-Legationsraad og „Depeche-Sekretær“ i det udenrigske Departement; han stod i nært Forhold til flere af Kongehusets Medlemmer og var meget afholdt.

⁴⁾ Havde tidligere været Stiftamtmand paa Island og Hofmarskal hos Prinds Prinds Frederik; sidst i 1832 blev han dansk Minister i Stokholm og 29 April 1834 optoges han i Grevestanden.

Hvorledes den franske og engelske Minister tør protestere imod Lagerbielkes Udnævnelse, finder jeg særdeles besynderligt, omendskiønt ingen egentlig kan være dermed tilfreds¹).

Aalborg
den 18 Juni
1836.

Deres altid hengivne
Frederik.

---

¹) (Jeg har ikke ladet mig det være magtpaaliggende at tilvejebringe nogen Efterretning om det omtalte Bornholmske Skib og den nævnte Tiltale, hvortil Moltke foranledigedes. Til Ytringerne om „Piniatelli“, „Lord Norton“ og „Lagerbielke“ har jeg ikke just haft Midler til nærmere Oplysning, skjønt saadan formodentlig kunde have Interesse, mulig nærmest med Hensyn til det, der om Lagerbielke er antydet.)
